

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 3/6 03 for 2002 om Dansk Olie og Naturgas A/S, dets virksomhed, planer og finansiering.

(Redegørelse nr. R 15)

Finansministeren (Thor Pedersen):

Det statsejede Dansk Olie og Naturgas A/S (DONG A/S) skal hvert år i henhold til lov nr. 254 af 8. juni 1983 om Dansk Olie og Naturgas A/S m.v. udarbejde en redegørelse til Folketinget for selskabet og dets datterselskabers virksomhed i det forløbne år samt for selskabets planer for fremtidige aktiviteter og finansiering af disse. I forbindelse med redegørelsen for 2001 blev det aftalt med DONG – i forståelse med formanden for DONG's repræsentantskab – at DONG's årlige redegørelse til Folketinget fremover vil udgøres af DONG's årsrapport.

Finansministerens redegørelse til Folketinget afgives i tilknytning hertil.

1. INDLEDNING

De danske energimarkeder undergår i disse år en betydelig forandring. På elmarkedet har alle elkunder således fra 1. januar 2003 haft frit leverandørvalg. På gasmarkedet vil det frie leverandørvalg pr. 1. august 2003 blive udstrakt til alle kunder med et årligt forbrug over 12 mio. m³, og 1. januar 2004 vil alle gaskunder blive omfattet af det frie leverandørvalg.

Udviklingen stiller DONG over for store udfordringer. Effekten af den gradvise åbning af gasmarkedet har allerede vist sig, idet de første store gasforbrugere har valgt at få leveret gassen af andre end DONG. Samtidig er flere udenlandske energiselskaber begyndt at interessere sig for Danmark. F.eks. annoncerede Naturgas Fyn og Statoil i marts 2003, at de havde indgået et samarbejde om salg af naturgas gennem et fællesjet datterselskab, og i april 2003 indgik Energi E2 aftale med det tyske selskab RWE om gasleverancer. Ligeledes har Shell meddelt, at de ønsker at gå ind på det danske gasmarked. Konkurrencen forventes at blive forstærket i takt med den yderligere åbning af markedet.

Tab af markedsandele på det danske marked er den naturlige og uundgåelige konsekvens for

DONG, selvom selskabet har vist sig konkurrencedygtigt ved at vinde en række udbudte kontrakter. På grund af aftageforpligtelserne i DUC-kontrakterne er det nødvendigt, at DONG får mulighed for at kunne sælge overskydende gas på andre markeder. Men det er også afgørende, at DONG kan møde den nye markedssituation, så selskabet fortsat kan udvikle sig positivt og skabe værdi.

Generelt stiller den øgede konkurrence på både el- og gasmarkedet krav om effektivisering blandt de eksisterende aktører. Et væsentligt bidrag til effektiviseringen forventes at komme fra konsolidering af branchen gennem sammenlægning af og alliancer mellem energiselskaber. Uden konsolidering forventes de mange små selskaber i den danske energisektor at få svært ved at tilbyde konkurrencedygtige priser og serviceydelser, efterhånden som kunderne stiller krav om at kunne købe stadig mere sammensatte og komplicerede produkter. Konsolideringen er derfor et vigtigt element i sektorens bestræbelser på at leve op til kundernes krav om billigere og bedre energiprodukter.

Det er vigtigt, at DONG får mulighed for at tilpasse sig de nye markedsforhold ved blandt andet at deltage i denne konsolidering på lige fod med andre energiselskaber. Et af de udviklingstræk, som man kan se i andre lande, hvor der er gennemført en tilsvarende liberalisering, er en tættere integration mellem el- og gasmarkedet. En tilsvarende udvikling må forventes i Danmark. DONG har allerede taget det første skridt med købet af ca. 13 pct. af aktierne i NESA A/S og overtagelsen af en majoritetsaktiepost i EnergiGruppen Jylland A/S i januar 2003.

Regeringens lovforslag, L 162, om de fremtidige rammer for salg af kommunale elforsyningsvirksomheder forventes yderligere at bidrage til strukturudviklingen gennem forenklede og mere gennemsigtige regler for kommunale salg af elselskaber.

2. ØKONOMISKE RESULTATER

DONG-koncernen opnåede i 2002 et overskud på 1.476 mio.kr. efter skat mod 1.657 mio.kr. i 2001, jf. selskabets årsrapport for 2002. Samtidig steg overskuddet før skat fra 2.401 mio.kr. til 2.726 mio.kr. i 2002. De øgede skattebetalinger skyldes blandt andet et øget engagement inden

for efterforskning og udvinding i Norge, hvor skatteniveauet er relativt højt.

Der udbetales et udbytte for regnskabsåret 2002 på 30 pct. af resultatet efter skat svarende til 440 mio.kr. Udbyttet for regnskabsåret 2001 var på 475 mio.kr.

Herudover har DONG ultimo april 2003 betalt et ekstraordinært afdrag på 400 mio.kr. på det lån, som staten ydede selskabet som ansvarlig lånekapital i 1999 i forbindelse med DONG Naturgas' overtagelse af Naturgas Syd. Efter en række ekstraordinære afdrag er det oprindelige lån på 1.400 mio.kr. dermed endeligt afviklet. Hermed er der taget endnu et skridt i retning af at normalisere forholdet mellem staten og DONG.

Låneafdragene skal ses på baggrund af, at DONG's økonomi og likviditet gennem de sidste år er blevet markant forbedret. Soliditeten steg således fra 43 pct. ultimo 2001 til 51 pct. ultimo 2002, mens nettogearingen, dvs. den rentebærende gæld fratrukket likvide beholdninger i forhold til egenkapitalen, faldt fra 25 pct. til 22 pct. DONG må således anses som finansielt styrket i løbet af 2002, selvom der er foretaget en række betydelige investeringer.

Investeringerne i 2002 har blandt andet været foretaget inden for efterforskning og produktion, hvor de samlede nyinvesteringer i materielle anlægsaktiver i 2002 udgjorde ca. 2,3 mia.kr. DONG overtog således Statoils danske efterforsknings- og produktionsaktiviteter, herunder operatørselskabet på Siri-feltet. I forlængelse heraf blev der i 2002 truffet afgørelse om udbygning af felterne Nini, Cecilie og Stine på dansk sokkel. Endelig er der investeret i yderligere feltandele og licenser i Norge.

Indenfor vedvarende energi har DONG investeret i otte vindmøller på Overgaard samt deltaget i opbygningen af Nysted Havmøllepark, hvor DONG deltog med 30 pct.

I elsektoren har DONG i 2002 købt ca. 13 pct. af aktierne i NESA A/S. Primo 2003 har DONG endvidere købt 64 pct. af aktierne i EnergiGruppen Jylland A/S.

Investeringerne er en udmøntning af den strategi, som DONG tidligere har offentliggjort, og som er udformet på grundlag af den udvidelse af DONG A/S's vedtægtsmæssige formål, der i maj 2001 blev godkendt af den daværende miljø- og energiminister med tilslutning fra Folketingets Energipolitiske Udvalg.

Regeringen ønsker ikke, at DONG skal opnå en dominerende position i den danske energi-

sektor. Det er imidlertid afgørende at udnytte mulighederne for udvikling af selskabet under forudsætning af, at der herved kan opnås et markeds-mæssigt afkast. En sådan udvikling vil være til gavn for såvel forbrugere og erhvervsliv som ejeren og dermed i sidste ende alle borgere i Danmark.

3. DONG'S INFRASTRUKTURAKTIVITETER

For at liberaliseringen af det danske gasmarked kan blive succesfuld, er det nødvendigt, at der skabes de rigtige rammer for konkurrence. Dette indebærer, at alle aktører får adgang til den nødvendige infrastruktur. Da hovedparten af infrastrukturen i større eller mindre grad leverer en monopolydelse, er det nødvendigt at regulere adgangen for at hindre, at ejeren ikke udnytter sin monopolstilling til f.eks. at begunstige sit eget konkurrenceudsatte handelsselskab.

Formålet med reguleringen er således at sikre lige adgang og dermed skabe rammerne for konkurrence på gasmarkedet.

Der er imidlertid også omkostninger ved regulering, idet den begrænser aktørernes kommercielle frihed og reducerer effektiviteten af deres dispositioner. Lavere effektivitet vil føre til et samfundsøkonomisk tab.

Opgaven er derfor at finde den rette samfundsøkonomiske balance i reguleringen mellem på den ene side de positive effekter af reguleringen gennem øget konkurrence og på den anden side de negative effekter gennem begrænsninger i aktørernes kommercielle frihed.

For at sikre lige adgang til infrastrukturen stiller den nuværende lovgivning bl.a. en række krav dels til organiseringen af aktiviteterne, dels til adgangsforholdene. DONG's transmissions-, distributions- og lageraktiviteter er således ved at blive overflyttet til selvstændige selskaber, ligesom der er krav om henholdsvis reguleret adgang til transmissions- og distributionsnettet og forhandlet adgang til lagre og sørørledninger.

DONG har i maj 2003 ændret sin organisation, således at systemansvars- og transmissionsopgaverne varetages i et selvstændigt aktieselskab med egen eksternt bestyrelse.

Med energiaftalen af 9. maj 2003 mellem regeringen og S, SF, KrF, R og DF har regeringen fået mandat til at arbejde for en ejermæssig adskillelse af DONG's systemansvars- og transmissionsaktiviteter. Navnlig spiller systemansvarsfunktionen en central rolle på et liberaliseret gasmar-

ked, og ved at adskille den fra kommercielle interesser sikres uafhængigheden. Et selvstændigt systemansvar vil således kunne fastsætte adgangsbetingelser til nettet uafhængigt af enkeltaktørers særinteresser og dermed skabe lige forhold for alle. Endvidere vil systemansvaret gennem kontrakter med gasselskaberne kunne sikre forsyningssikkerhed mv. på samme måde, som det i dag foregår på elmarkedet.

Systemansvaret, Energitilsynet og konkurrencemyndighederne vil dermed udgøre hovedhjørnesteenerne i opbygningen af et velfungerende, konkurrencebaseret gasmarked.

Et andet vigtigt skridt mod et velfungerende, konkurrencebaseret gasmarked er den i april 2003 indgåede frivillige aftale mellem DONG og DUC-partnerne på den ene side og EU-Kommissionen og de danske konkurrencemyndigheder på den anden side. Aftalen er et resultat af Kommissionens gennemgang af europæiske gaskontrakter med henblik på at identificere konkurrencebegrænsende elementer. Gennemgangen resulterede sidste år i en lignende aftale vedrørende de norske gaskontrakter.

Med aftalen har DONG givet tilsagn om:

- I en periode ikke at opkøbe ny gas fra DUC-partnerne.
- At give sine konkurrenter bedre muligheder for at transportere gas til og fra Danmark gennem DONG's sørørledninger.
- At opgive sin ret til genforhandling af kontrakterne, hvis DUC-partnerne går ind på det danske marked.

Samtidig har DUC-partnerne givet tilsagn om, at:

- Opgive samarbejdet om salg af naturgas.
- Udbyde naturgas til andre selskaber end DONG.
- Ophøre med at lade engrospriserne afhænge af, hvem DONG videresælger gassen til.

Desuden vil DONG sammen med DUC-partnerne bygge en naturgasrørledning i Nordsøen, som forbinder de danske naturgasfelter med en naturgasledning til Holland eller Tyskland. Det forventes, at forbindelsen kan tages i brug senest januar 2005.

Aftalen udgør et væsentligt bidrag til etablering af et konkurrencebaseret dansk engrosmarked for naturgas. For DONG betyder aftalen og den nye sørørledning dels klart definerede rammer for selskabets engagement på det danske

gasmarked, dels sikkerhed for – gennem den nye sørørledning – at kunne afsætte hele den kontraherede gasmængde, også selv om DONG's markedsandel falder på det danske marked. DONG's forpligtelse til at udarbejde nye regler for transport i sørørledningerne vil endvidere etablere de nødvendige rammer for, at andre aktører kan få adgang til sørørledningerne på rimelige vilkår.

Frivillige aftaler af denne type er et nyt fænomen inden for dansk konkurrenceretlig regulering. Den indgåede aftale viser, at der er tale om et vigtigt instrument med stor potentiel betydning.

4. FREMTIDIGE INITIATIVER

Med en ejermæssig adskillelse af systemansvar og transmission vil det ikke være hensigtsmæssigt at opretholde alle de eksisterende bindinger på DONG-koncernen. Regeringen overvejer derfor en generel revision af lovgivningen vedrørende DONG. Forslag herom vil kunne fremsættes samtidig med fremsættelsen af forslag vedrørende ejermæssig adskillelse.

Med en ændret lovgivning med færre bindinger på selskabet vil DONG i højere grad få mulighed for at konkurrere på samme vilkår som andre inden- og udenlandske energiselskaber. Dette er en naturlig konsekvens af liberaliseringen af energimarkederne og svarer helt til den udvikling, man har set på andre markeder med statslige monopoler, hvor der også i takt med liberaliseringen har været gennemført en parallel tilpasning af lovgivningen om det tidligere monopol-selskab.

Samtidig medfører liberaliseringen af energimarkederne, at DONG's særstilling gradvist forsvinder. Dermed kommer ejerskabet til selskabet til at spille en mindre rolle i og med, at DONG bliver et blandt flere lignende selskaber.

Regeringen vil derfor fortsætte arbejdet med at forberede en privatisering af DONG.

Hermed slutter redegørelsen.

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 4/6 03 om den sociale finansieringsreform 2003

Afgivet af socialministeren i henhold til § 4 i lov om ændring af lov om social service og lov om hjemmesygeplejerskeordninger.
(Redegørelse nr. R 16).

Socialministeren (Henriette Kjær):

FORORD

På den del af det sociale område, hvor finansieringen hidtil var delt mellem kommunen og amtskommunen, blev der med virkning fra 1. januar 2002 indført en ny finansieringsstruktur (grundtakstmodel). Modellen skal sikre en bedre sammenhæng mellem ansvaret for at den rigtige hjælp bliver givet og finansieringen af ydelsen. Den bedre sammenhæng giver både kommuner og amtskommuner større mulighed for at styre området og sikre sammenhængen mellem kvalitet og udgifter til sociale tilbud.

Den sociale finansieringsreform overvåges med henblik på, at socialministeren i 2003 og 2004 afgiver en redegørelse til Folketinget om udviklingen på området. Overvågningen bygger på redegørelser fra kommuner, amtskommuner og Regionale Udviklingsråd, der er nedsat i alle amter og hvor brugerorganisationerne er repræsenteret, samt på kommunale og amtskommunale statistiske indberetninger til et centralt informations- og analysesystem og de økonomiske nøgletal på området.

Redegørelsen for 2003, der dækker udviklingen i 2002, viser, at det endnu er for tidligt at udtale sig om virkningerne af grundtakstreformen generelt.

Mange Udviklingsråd vurderer, at reformen har givet bedre muligheder for at styre økonomien og at den har synliggjort udgifterne, kvalificeret sagsbehandling og øget fokus på sammenhængen mellem udgift og kvalitet.

Der er ikke sket væsentlige ændringer i aktivitetsniveauet eller flyttet opgaver mellem kommunerne og amtskommunen i 2002, og der er i 2002 anvendt mange ressourcer til at behandle overgangssagerne frem for til nyudvikling.

Samarbejdet mellem kommuner og amtskommune generelt er blevet udbygget. Mange kommuner oplever dog også de nye samarbejdsprocedurer som »bureaukratiske« og år 2002 har været præget af opstarts- og indkøringsfasen og etablering af nye samarbejds- og administrationsprocedurer.

Redegørelsen viser også, at kommuner og amtskommuner har behov for en præcisering af fordelingen af forsyningsansvaret efter service-loven.

Det første år med grundtakstreformen viser samlet, at reformen har været meget omfattende at indføre for kommuner og amtskommuner, og der er ingen tvivl om at kommuner og amter har gjort en kæmpe indsats i 2002. Resultatet er meget bedre end forventet. Der har været nogle opstartsproblemer, men dem er der efterhånden fundet løsninger på og Udviklingsrådene arbejder aktivt videre med lokale udfordringer og problemstillinger.

Det har vist sig, at der er behov for nogle justeringer, og de vil blive fremsat som forslag i Folketinget til efteråret.

INDLEDNING

Denne redegørelse afgives til Folketinget i henhold til § 4 i lov nr. 489 af 7. juni 2001 (Lov om ændring af lov om social service og lov om hjemmesygeplejerskeordninger – indførelse af en grundtakstmodel for visse sociale serviceydelser i stedet for delt finansiering) med tilhørende bemærkninger.

§ 4 i lov nr. 489 af 7. juni 2001 beskriver det overvågningssystem, der er etableret i tilknytning til indførelsen af finansieringsreformen (grundtakstreformen) på det sociale område med virkning fra 1. januar 2002.

På baggrund af overvågningen af finansieringsreformens implementering skal socialministeren i 2003 og 2004 afgive en redegørelse til Folketinget om udviklingen på det område, der er omfattet af reformen – dvs. udvalgte sociale serviceydelser efter lov om social service (service-loven).

Socialministerens redegørelser i 2003 og 2004 skal danne grundlag for et forslag til en samlet revision af lov nr. 489 af 7. juni 2001, der skal fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 2004-05, jf. § 3, stk. 4, i lov nr. 489 af 7. juni 2001.

Denne første redegørelse (Grundtakstredøgørelse I) om udviklingen efter grundtakstrefor-